

Bütçe Dengesi - Eylül 2014

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Merkezi yönetim bütçesi Ocak-Eylül döneminde 11,9 milyar TL açık verdi.

Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, Eylül ayında merkezi yönetim bütçe harcamaları bir önceki yılın aynı dönemine göre %13,5, bütçe gelirleri ise %0,7 artış kaydetmiştir. Böylece, bütçe açığı geçtiğimiz yılın aynı ayındaki 4,7 milyar TL seviyesinden 9,2 milyar TL'ye yükselmiş ve aylık bazda 2014 yılının en yüksek seviyesinde gerçekleşmiştir.

Yılın ilk 9 ayı itibarıyla gerçekleşmelere bakıldığında ise, harcamaların geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre %10,5, gelirlerin %8,1 arttığı görülmektedir. Bu çerçevede, bütçe açığı da geçtiğimiz yılın aynı dönemindeki 4,5 milyar TL seviyesinden 11,9 milyar TL seviyesine yükselmiştir.

Faiz harcamaları geriledi.

Yılın ilk 9 ayı itibarıyla faiz harcamalarının %12,7 oranında gerilediği dikkat çekmektedir. Öte yandan, faiz dışı harcamalarda enflasyonun üzerinde bir artış gözlenmektedir. Nitekim, bu dönemde, personel giderleri %15, sermaye giderleri %21,1, mal ve hizmet alımları %13,7 artış kaydetmiştir. Toplam faiz dışı harcamalardaki artış %14,5 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Vergi gelirleri yılın ilk dokuz ayında zayıf bir seyir izledi.

2014 yılında ekonomik büyümedeki yavaşlama vergi gelirlerini de olumsuz etkilemiştir. Nitekim, 2013 yılının ilk 9 aylık dönemde yıllık bazda %19 artan toplam vergi gelirleri, 2014 yılının aynı döneminde yalnızca %7,7 oranında artmıştır. Vergi gelirlerinin detayları incelendiğinde, faiz oranlarındaki yükseliş ve alınan önlemler paralelinde iç talepteki yavaşlamaya bağlı olarak yılın ilk 9 ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre Dahilde Alınan Katma Değer Vergisi tahsilatındaki artış %1, Özel Tüketim Vergisi tahsilatı artışı %4,4 ve İthalde Alınan Katma Değer Vergisi tahsilatı artışı %3,1 düzeyinde kalmıştır. Bahsi geçen dolaylı vergi gelirlerindeki zayıf görünüme karşılık, Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi tahsilatlarının sırasıyla %16,3 ve %14,4 yükselmesi toplam vergi gelirleri artışındaki yavaşlamayı sınırlandırmıştır.

Yılın ilk 9 ayında vergi dışı gelirlerdeki artış ise %10,2 düzeyinde gerçekleşmiştir.

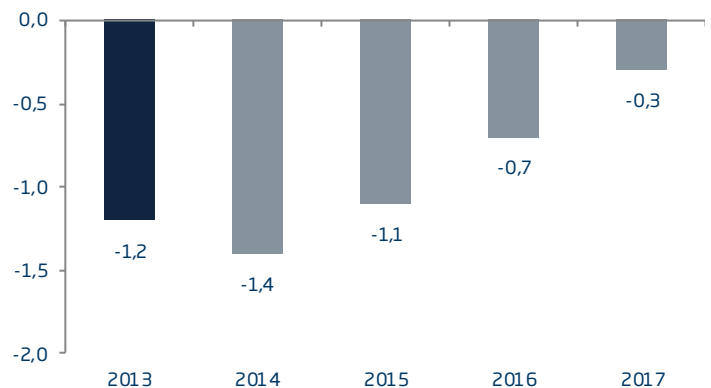
Orta Vadeli Program ve beklentiler...

Ekim ayında açıklanan ve Hükümet'in makroekonomik büyüklükler ile çeşitli kamu maliyesi göstergelerindeki 2014

yılsonu gerçekleşme tahminlerini ve 2015-2017 dönemi hedeflerini içeren Orta Vadeli Program'a (OVP) göre, önümüzdeki yıllarda kamu harcamaları ve gelirlerinin GSYH içindeki payının tedrici bir şekilde düşmeyi sürdüreceği ve böylece kamunun iktisadi faaliyete etkisinin azalmaya devam edeceği anlaşılmaktadır. Bir önceki OVP'de GSYH'nin %1,9'u olarak öngörülen 2014 yılı merkezi yönetim açığının yılsonunda %1,4; %1,1 olarak öngörülen faiz dışı fazlanın ise yılsonunda %1,5 olarak gerçekleşeceği öngörülmüştür. 2015 yılında %1,1 düzeyinde gerçekleşmesi öngörülen merkezi yönetim bütçe açığının Program dönemi sonunda %0,3'e gerilemesi hedeflenmektedir. Bir başka ifadeyle, 2017 yılında merkezi yönetim bütçesi neredeyse "denk" bir görünüme kavuşmuş olacaktır. 2013 yılında GSYH'nin %36,2'si olarak gerçekleşen AB tanımlı genel devlet borç stokunun da 2014 yılsonunda %33,1'e düşeceği öngörülmürken, Program dönemi sonunda %28,5'e düşürülmesi hedeflenmiştir.

Nominal borç stokunun milli gelire oranında beklenen iyileşme, program döneminde kamu kesiminin daha az borçlanma eğiliminde olacağına işaret etmektedir. Ayrıca, 2014 yılındaki yerel seçimler ile Cumhurbaşkanlığı seçimine rağmen bütçe açığının milli gelire oranının yılsonunda hedeflenen seviyenin altında gerçekleşmesinin beklendiği dikkate alındığında, 2015 yılında yapılacak olan genel seçimlerin maliye politikasında kayda değer bir gevşemeye yol açmayacağı düşünülmektedir.

Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (% GSYH)

Kaynak: Orta Vadeli Program (2015-2017)

Merkezi Yönetim Bütçesi

(milyar TL)

	Eylül			Ocak-Eylül			2014 Bütçe Hedefi	OVP Tahmini OVP Tah.	Gerç./ Tah. (%)
	2013	2014	% Değişim	2013	2014	% Değişim			
Harcamalar	34,8	39,6	13,5	294,5	325,4	10,5	436,4	448,4	72,6
Faiz Harcamaları	6,1	4,6	-24,0	43,8	38,3	-12,7	52,0	50,2	76,2
Faiz Dışı Harcamalar	28,7	34,9	21,5	250,7	287,2	14,5	384,4	398,2	72,1
Gelirler	30,1	30,3	0,7	290,0	313,5	8,1	403,2	424,0	73,9
Vergi Gelirleri	24,2	26,2	8,3	240,3	258,7	7,7	348,4	351,6	73,6
Diğer Gelirler	5,9	4,1	-30,5	49,8	54,9	10,2	54,8	72,4	75,8
Bütçe Dengesi	-4,7	-9,2	95,0	-4,5	-11,9	165,5	-33,3	-24,4	48,9
Faiz Dışı Denge	1,4	-4,6	-	39,3	26,3	-33,1	18,7	25,8	102,1

Not: Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Maliye Bakanlığı

Bütçe Dengesi - Eylül 2014

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.